

FRANCISCI CANCELLERII
 ROMANI
 DE REDINTEGRATA
CONCORDIA
 INTER ROMANAM AVLAM
 A C
 PORTVGALIAE ET ALGARBIORVM
 REGEM FIDELISSIMVM
E L E G I A.

ROMAE MDCCCLXX. TYPIS SALOMONI.

PRAESIDVM ADPROBATIONE.

Et nomen Pacis dulce est, & ipsa res salutaris.

Cic. Philip. 2. c. 113.

(V.)

ANDREAE CORSINIO

S. R. E. CARDINALI AMPLISSIMO.

FRANCISCVS CANCELLERIVS.

UUM Nuncius allatus est de
redintegrata inter Romanam
Aulam , ac FIDELISSIMVM
Lusitaniae , & Algarbiorum REGEM neces-
situdinum officiorumque consuetudine ,
& pristino rerum omnium commercio
* 3 in

in integrum restituto , quanta laetitia universi gestierimus , CARDINALIS AMPLISSIME , Tute potissimum testis esse potes , qui Eminentissimo Principi NERIO COR-
SINIO Lusitanici Regni PATRONO tanta sanguinis propinquitate conjunctus quum sis , hujus undique sese efferentis laetitiae partem multo maximam Tuo quasi jure Tibi vindicasti . Quo quidem tempore illud etiam intellectum est , quod certe jucundissimum Tibi accidisse scio , quanto in honore , quantaque in caritate Lusitanicum nomen apud nos esset , quantisque hominum studiis utriusque Gentis societas , atque amicitia expeteretur ; siquidem ad primum ejus conciliatae , constitutaeque nuncium Romani omnes Cives omnibus laetitiis incesse-
runt , ipsaque adeo Urbs suis propemodum convulsa sedibus exsilire gaudio visa est . At enim in hac tanta , tamque illustri , ac singulari omnium laetitia ,

titia, quum Divorum Tempia solemni-
 bus gratiarum actionibus personabant, fe-
 stisque ignibus tecta omnia, compitaque
 Urbis collucebant, quum omnes Civium
 ordines, summi infimique, sibi hanc re-
 rum in eum, quem maxime optabamus,
 statum conversionem gratulabantur, soli-
 ne conticescerent, atque cessarent, natio
 hominum minime elinguis ac deses, Poe-
 tae? Immo repente quamplures exstite-
 runt, qui certatim conceptam animo lae-
 titiam, *dulcibus*, ut ille ait, *expromtis*
Musarum foetibus pro se quisque prodide-
 re. Quorum ego exemplum sequutus,
 etsi omnium facile postremus aetate, ne-
 que certe cum illis aut ingenio, aut do-
 ctrina comparandus, ejusdem argumenti
 quiddam de meo latine cudere, atque evul-
 gare constitui; quo videlicet meam quo-
 que laetitiam testatam publice facerem,
 Sanctissimoque Patri CLEMENTI XIV.,

cujus singulari quadam providentia , ac
 mirifica dexteritate , atque sollertia opus ,
 quod tam multis difficultatibus obseptum
 erat, atque impeditum , ut nullum habere
 posse exitum plerisque videretur , feliciter,
 celeriterque confectum est , atque adeo
 Patriae huic meae , Christianaeque Reipub-
 licae universae tam jucundam , ac tam
 diu expetitam concordiae reconciliatio-
 nem gratularer . Hoc autem , qualecun-
 que est , quod exaravi , cui potius inscri-
 bereim , quam Tibi , CARDINALIS AMPLIS-
 SIME , qui ex faustissimo hoc auspiciat-
 simoque eventu praecipuam propriamque
 tuam quamdam voluptatem capere debui-
 sti , quod haud ita multis ante annis perho-
 norifico Pontificii Ablegati titulo insignitus
 Portugalam adiisti , & praeclarissimi Re-
 gis IOSEPHI , atque inclytae optimaque
 ejus Conjugis MARIAE ANNAE VICTORIAE
 augulto adspectu-frui , suavissimam comi-
 tatem

tatem experiri , ac praecllentes , eximiaſque virtutes admirari potuiſti ? Levius eſt munus , fateor , quam ut Tibi , PRINCIPi EMINENTISSIMO , ſummae dignitatis , ſummae auctoritatis Viro , clariſſimi generis nobilitate , atque ſplendore , & egregiis animi dotibus praeſtantiſſimo , offerendum videatur . Sed audaciam meam excuſabit Tua iſta ſingularis humanitas , cujus expertem pateris eſſe neminem , cui modo ad Te pateat acceſſus . Itaque , quantulumcumque id eſt , aequo a Te animo exceptum iri non dubito , omninoque fore confido , ut ſi minus dignam approbatione conſpectuque Tuo huiusce-modi lucubrationem cenſueris , me tamen Tuo devotiſſimum nomini (cujus rei , veluti praedem eandem eſſe volo) apud Te ſtatuas , neque propterea indignum , quem in Tuorum Clientium numerum recipere , Tuoque patrociniſio tueri , ac fo-

* 5

vere

verè velis. Quod si a Te impetravero, uberrimum ac maximum exigui hujus officii mei fructum mihi consequutus videbor, Teque omni obsequiorum genere observare ac colere, quoad vivam, tuo maximo beneficio obligatus, ac plane obaeratus non desistam; Deumque Opt. Max. orare jam nunc, atque obtestari summis precibus incipiam, Te ut incolumem, florentemque in publica, ac privata hominum commoda quam diutissime conservet.

(XI.)

D E

REDINTEGRATA CONCORDIA

INTER ROMANAM AVLAM

A C

PORTVGALIAE ET ALGARBIORVM

REGEM FIDELISSIMVM

E L E G I A.

Urea PAX; roseis quam circum can-
dida pennis ,

Et picta volitat Laetitia in chla-
myde ,

Quonam tendis iter ? viridem frondentis olivae
Ramum cui niveis , dic age , fers manibus ?

Pergisne antiquam , bona Diva , revifere fedem ,
Et tua Romano proxima templa foro ?

* 6

Tem-

(XII.)

Templa auro ingenti , & centum spectanda columnis ,
Illa olim cunctis prodigium populis ,
Num spectare gravi juvat heu ! prolapsa ruina ;
Diruta , sed quamvis diruta , pulcra tamen ?
Fallor . Romuleo dictum de nomine collem ,
Celsaque CLEMENTIS Regia tecta petis
Puniceas quatiens alas . Gaudete , Quirites ,
Sollicitosque omni demite corde metus ;
Haud temere rediit Dea : Tuque o Maxime CLEMENS ,
CLEMENS humani praesidium generis ,
Ex quo uno faciles Superi laeta omnia demum
Spondent , ex quo uno est Romae oritura salus ,
Excipe nunc Divam Tibi gaudia magna ferentem .
Illa Tago en alacris venit ab aurifero ,
Vltro & pacalis ramum Tibi donat olivae ,
Prostrata & sacris oscula dat pedibus .
Audin ? purpureo depromit verba labello ,
Et laetis in Te blandum inhians oculis ;
Magne , ait , o CLEMENS , cupide in sua damna ruenti
Tam bene qui saeculo consulis , & misero
Incoepisti foedas Orbi detergere labe ,
Atque olli antiquum restituisse decus ;

Illa

(XIII.)

Ille ego sum , adversis tam longo tempore fatis ,
PAX ego sum illa , Tua tam protul acta rate .

Ah ! memini , incubuit nigrae quum faeva procellae
Vis , late undoso & gurgite navifragi

Praelia miscerent Euri , & nimboſi Aquilones ;
Horrisſono gemerent impete veliferae .

Quum quaſſae antennae : exſanguis pallorque , pavorque
Et corda , & miſerum jam occupat ora hominum .

Talia dum fierent , tot tempeſtatibus actam
: Spectabam miſerans ipſa ratem , ſubito

Quam mihi veſanus turbo magis & magis uſque
Dira fremens , cupidis abſtulit ex oculis .

Ergo te nunquam poſthac , nunquam , o mihi ſemper
Cara ratis , poſthac amplius adſpiciam ?

Amplius eſſe tui haud unquam potero comes ? cheu
Crudele , & nimium flebile diſcidium !

(Haec ſanti crebro ſingultu infraſta , ſuebant
Perque genas trites , perque ſinum lacrymae ,

Vviduliſque oculis ubertim unde unde cadentes
Tergebat nivea candida Diva manu .)

Aegra igitur , magnis & mentem ſaucia curis ,
Errabam ignotis anxia litoribus ;

Monti-

(XIV.)

Montivagas inter pecudes & paupere demum
Juncis intexta viminibusque casa,

Fida ubi degebat simplex cum conjuge pastor,
Tuta meos potui ponere Diva pedes.

Haec fuerunt olim: at nimbos depellit ut atros,
Aridus atque alnum Solem aperit Boreas;

Flammeus ille polo diffundit spicula lucis,
Et dia fulgens cuncta beat facie;

Nec jam usquam Coelo densantur nubila, ridet
Laetus ager pulsus imbribus, atque hyeme:

Sic iterum mihi fausta dies illuxit, & omnem
Depulit e tristi pectore amaritiem.

Advocor en, placido amne Tagus qua allabitur Urbem,
Fertur Laerte quam posuisse genus.

En qui jam longum felicibus imperat oris,
Maximus & magno sceptrum tenet folio

Ille suo & regno felix, ad utrumque cubile
Solis quod miro porrigitur spatio;

Invitat cupidam cupide Rex fronte serena,
Et dat regali figere in Urbe pedes.

Quid memorem, ut late resonaret plausibus illa
Adventu penitus facta beata meo?

Mecum

(X V .)

Mecum etenim sacrum Rex inclytus Oratorem (*)

Excepit , CLEMENS Magne , Tuum , egregie

Cordatum , rerumque usu ingenioque vigentem ,

Heroum & claro sanguine progenitum .

Illum dum spectat , Tete spectare videtur ,

Gaudetque in laudes quilibet ire Tuas .

CLEMENTIS referunt quid possit maxima virtus ,

Omnibus atque omnes laudibus accumulant

Certatim , dignumque vocant , cui vera monenti

Submittant animos omnia Regna suos .

Tu finem cunctis , Pater alme , laboribus affers ,

Imperio & referas aurea saccla Tuo .

Tu reparas , quae olim discordia saeva flagello

Intulit in nostrum tristitia damna caput ;

Incaßum illa furit , digitos vefanaque mordet ;

Tu premis invicto livida terga pede :

Maße

(*) Intellige INNOCENTIUM Pontifice sapientissimo CLEMEN-
TE XIV. auctus erat , illi gratula-
bantur , ejusque adventu dulcissimam ,
cumulatissimum , qui tota incredibili-
ter gestiente Lusitania exceptus est :
omnes enim honorem , quo recens a
votisque omnibus expetitam concor-
diam , tandem aliquando re. integratam ,
mirifice atque immortaliter gaudebant .

(XVI.)

Macte animis victor ; precor o , magis usque nefandam
Istam Erebo excitam monstrifero furiam ,
Natam hominum turbare genus , turbare quietem ,
Nunc premere invicto sub pede perge magis .
Vicit io ! CLEMENS . Laetanti pectore Cives
Gaudete , & tanto munere promeritas
Solvite jam grates Superis : huc pingua ferte ,
Ingerite huc sanctis turea dona focus ;
Omnia festa decent : faustis modo vocibus omnis ,
Claro CLEMENTIS nomine & aura sonet .
Talja carminibus memorant , frenituque secundo ,
Ducitur atque omni laudis honore dies .
Interea Tagus attollens summa caput unda ,
Flavaeque herbosus Najades thalamis
Ridentes plauduntque manus , hilaresque choreas
Concelebrant : solito purior unda fluit ,
Fulgentesque auro solito mage volvit arenas .
Haec vidi ; haec , CLEMENS , visa referre Tibi
Testis ego volui . Tu fies ? laeta omnia sed nunc
Nonne tuli ? quid Te jam amplius excrucias ?
At , nosco , dulcem ex oculis fletum elicit ingens ,
Exultans pleno pectore laetitia .

O fa-

(XVII.)

O factum bene ! jamque paras perolvere grates ,
Templaque magnorum visere Coelicolum .

Et merito : ipsa etiam antevolem , tantosque triumphos ,
Tantaque narrabo gaudia Romulidis .

Sic ait ; & mediam , penna plaudente , per Urbem
Se tulit insuetæ nuncia lætitiæ .

Salve o PAX omnes inter pulcerrima Divas ,
Salve o communi sæpe vocata prece .

Per Te factorum niveus jam nascitur ordo ,
Et nova nunc rerum sese aperit species ;

Per Te mordaces fugiunt jam corde timores ,
Et pede nunc luces candidiore fluunt .

Qualis post tristes nimbos , post fulgura crebra ,
Continuo in tunica versicolore nitens .

Pulcra Iris ducit formosum in nubibus arcum ;
Late ventorum flamina cuncta silent ,

Amplius haud tonitru quatiuntur moenia Mundi ,
Nec gelidum terrorem incutiens animis

Coelum huc , atque illuc minitantia fulmina jactat ;
Sed lentas placide solvitur in pluvias :

Talis ades trepidis felix mortalibus omen ;
Adspectu fiunt omnia læta tuo .

Jure

(XVIII.)

Jure igitur Tibi se compsit Mavortia Roma ,
Et geminas gaudens tollit ad astra manus ,
Ornatifque Deum Templis indicit honorem .
Fallor ? an aurato jam venit axe Pater
Romulidum CLEMENS , firma & tutela , salusque ?
Audiui niveos tollere equos fremitum .
Non fallor , Magna procerum stipante caterva
Ecce venit : plausus , eja age , quisquis ades ,
Ingemina , Patremque , salutiferumque saluta ,
Attolle & meritis laudibus astra super .
Sed bene habet . Plaudit concordi turba favore ,
Et fervet votis , laetifico & strepitu ,
Et flavus Tiberis , Tiberi & centum patre Nymphae
Responfant , pulcro & flumine laeta canunt .
Ore favete omnes . Subit ille en limina Templi , (*)
Quem nivea occurrens excipit ipsa manu

PAX

(*) Innuitur haec Templum Divi ratorum Patrum Senatu , & Roma-
Antonini Nationis Lusitanicae , prope norum Procerum corona , Deo be-
ripas Tiberis , magnificentissime pul- neficentissimo gratiarum laudes publi-
cissimeque exornatum , quo se Pont. ce perfolveret , & pro FIDELISSI-
Opt. Max. contulit cum omni pom- MI REGIS incolumitate , Regnique
pac celebritate , ut , adstante Purpu- totius felicitate deprecaretur .

(X I X .)

PAX , fulgore ipsam vincit quae candida Phoeben ,
Dum coelo stellas , nocte silente , regit .

Proh Superi ! ut fulget sanctum penetrale ! coruscant
Vt faculis , cultu ut divite cuncta nitent ,

Et pellucidula crystallo , auroque , argentoque !
Haec , dicas , magno Numine digna domus ;

Jam varii mulcent concentus aëra , sacris
Jam late resonant omnia carminibus ,

Ante aras sese evehit alte suave halans tus .
At CLEMENS lacrymis ora tepefaciens ,

Suspiransque altum , placidum sibi Numen adorat ,
Nec cessat penito fundere corde preces ,

(Quas positoque genu , flagranti & pectore fundunt
Purpurei circum , prima virum , proceres ,

Ingens quaeque adstat supplex condensa virum vis ;
Magnanimum proles incluta Romulidum)

Vt Tibi , grande Orbis decus , o REX OPTIME , cunctis
Cui rebus multo est carior alma fides ,

Tam bene promerito felici munere PACIS ,
Det vitae usque favens tempora nestoreae ;

Et longa demum confecto aetate subire
Templa Deum auricomis lucida sideribus ,

Penni.

(X X .)

Pennigeramque inter pubem , coetusque beatos ,
Aeterna liceat vescier ambrosia .

Dulce tuo lateri sedeat comes aurea Conjux ;
Regalis circum ex ordine progenies .

Sic eat . Interea vos promere signa , Quirites ,
Certatim ingentis pergite laetitiae ,

Et spissae niteant taedae per compita , nox ut
Phoebeum vincat candida luce jubar .

At Tu , Diva potens , nostrae quae causa salutis ,
Qua fieri certe nil pote amabilius ,

Ah ! maneat bona PAX ! neu Te discordia tetra
Longinquas iterum cogat abire vias ,

Atque almam liquisse Urbem ! Sed Tute loquentem
Deferis , atque novum strenua carpis iter ?

I mea Diva , fuit placido qua Sequana cursu ,
Qua fuit aurifera dives Iberus aqua ;

Perge malas male quas sevit discordia stirpes
Eruere , & natos conciliare Patri ;

Alite dein niveo redeas ad nota Quirini
Culmina , ubi sedem tempus in omne tuam

Constitues ; tecumque duos felicitis olivae
Ramos (sic faveant Numina cuncta !) gerens ,

CLE-

(XXI.)

CLEMENTI leges , aeterni & foedera pacti

Aeterno tandem scripta adamante feras .

Ocyus o PACIS reditu lux sancta futura

Purpureum aequoreo profer ab amne caput !

IM.

IMPRIMATUR.

Si videbitur Reuerendissimo Patri Magistro S. Palatii
Apostolici.

D. Jordani Patr. Antioch. Vigefg.

IMPRIMATUR.

Fr. Thomas Augustinus Ricchinius Ordinis Praedicator.
S. P. A. Mag.

126 2010135